

Göynük ve Mudurnu'dan Yeni Yazıtlar I

New Inscriptions from Göynük and Mudurnu I

Filiz DÖNMEZ ÖZTÜRK*

Özet: 2012 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın izniyle, Bolu İli'nin Göynük ve Mudurnu ilçelerinde Yrd. Doç. Dr. Filiz Dönmez-Öztürk'ün başkanlığında epigrafik tarihi-coğrafi bir yüzey araştırması başlatılmış ve 2012 yılı çalışmalarında 44 adet yazıt envanterlenmiştir. Aşağıdaki makalede bunlardan 17 tanesi tanıtılmaktadır: 1) Zeus Soter'e adak, 2) Gaius'un Zeus Sabazios'a adağı, 3) *Pragmateutes* Staphylos ile karısı Neike'nin mezar yazıtı, 4) Claudius Lakon'un mezar yazıtı, 5) Sosias'ın adı bilinmeyen eşinin mezar yazıtı, 6) Kyrilla'nın mezar yazıtı, 7) M. Octavius Aurelianus'un mezar yazıtı, 8) Adı bilinmeyen bir kişinin mezar yazıtı, 9) Ulpius Neikylos ile eşinin mezar yazıtı, 10) Polyainos'un mezar yazıtı, 11) Aurelius Germanicianus ile Aurelia Flavia Longine'nin mezar yazıtı, 12) Marcus Aelius Theophanes ve eşi Eupatoris'in mezar yazıtı, 13) Azatlı ve besleme L. Aurelius Agathon ile eşi Aelia Bakhis'in mezar yazıtı, 14) Pollion (?) ile eşi Khryision ve oğulları Cassius'un mezar yazıtı, 15) Sokrates ve Tittha'nın mezar yazıtı, 16) Eia ve eşinin mezar yazıtı, 17) Drusus ve Meroe'nin mezar yazıtı.

Anahtar Sözcükler: Bithynia, Nikaia, Modrena, Adak yazıtı, Mezar yazıtı

Abstract: A field survey was conducted in Göynük and Mudurnu (Bolu) in summer 2012, with permission from the Ministry of Culture and Tourism, by a team headed by Assist. Prof. Dr. Filiz Dönmez-Öztürk. In the course of this survey 44 inscriptions were recorded and inventoried. This paper introduces 17 previously unpublished inscriptions discovered during the 2012 campaign: 1) A dedication to Zeus Soter, 2) Gaius offering a votive to Zeus Sabazios, 3) That from the grave of the *pragmateutes* Staphylos and his wife Neike, 4) From the grave of Lakon, 5) From the grave of Sosias' wife, of unknown name, 6) From the grave of Kyrilla, 7) From the grave of M. Octavius Aurelianus, 8) From the grave of a person of unknown name, 9) From the grave of Ulpius Neikylos and his wife, 10) From the grave of Polyainos, 11) From the grave of Aurelius Germanicianus and Aurelia Flavia Longine, 12) From the grave of Marcus Aelius Theophanes and his wife Eupatoris, 13) From the grave of the freedman L. Aurelius Agathon and his wife Aelia Bakhis, 14) From the grave of Pollion (?), his wife Khryision and their son Cassius, 15) From the grave of Sokrates and Tittha, 16) From the grave of Eia and her husband, 17) That from the grave of Drusus and Meroe.

Keywords: Bithynia, Nicaea, Modrena, Votive inscriptions, Epitaphs

Aşağıdaki yazımızda 2012 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın izniyle (Tarafımıza söz konusu bölgede çalışma lisansı veren Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü/Kazı ve Araştırmalar Dairesi Başkanlığı'na teşekkürlerimizi sunarız) tarafımızdan Bolu İli'nin Göynük ve Mudurnu ilçelerinde gerçekleştirilen epigrafik tarihi-coğrafi yüzey araştırması kapsamında belgelenmiş 44 adet yeni yazıttan 17 tanesi ele alınacaktır. Çalışma temelde iki bölüme ayrılmış olup, ilk bölümü Göynük İlçesi'nin, ikinci bölümü ise Mudurnu İlçesi'nin köylerinde gerçekleştirilmiştir. Göynük'ün Tekirler, Susuz, Dedeler, Karaaliler, Aksaklar, Dağhacılar, Dağşehler,

* Yrd. Doç. Dr., Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Arkeoloji Bölümü, fdonmez1978@yahoo.co.uk

Güneyçallica, Çapar, Ceylanlı, Demirhanlar, Soğukçam, Gürpınar, Çatak, Hasanlar ve Ahmetbeyler köyleri ziyaret edilmiş ve toplam 10 adet yazıt belgelenmiştir. Mudurnu İlçe merkezi ile Keçikıran, Hacihalimler, Göncek, Yazılar (Topallar), Sarpuncuk, Cuma, Sırçalı, Pelitözü, Mangırlar, Bulanık, Alpagut, Sürmeli, Esenkaya, Yeniceşeyhler, Güveytepe, Hacımusalar, Gelinözü, Karşıköy, 100. Yıl, Hüsamettindere, Uzunçam, Çamurluk, Bostancılar, Uğurlualan, Deveçetinören, Kurtlar, Gürçam, Tımaraktaş, Vakıfaktaş, Kacık, Ordular ve Dodurga köylerinde yürütülen çalışmalar neticesinde ise 34 adet yazıt tespit edilmiştir.

Nikaia, Modrena ve kısmen de Claudiopolis kentleri ile egemenlik alanlarını içerisinde barındıran Bolu İli'ne bağlı Göynük ve Mudurnu ilçelerinin epigrafik potansiyelinin belgelenmesi, söz konusu kentlerin ve antikçağda Bithynia olarak adlandırılan bölgenin özellikle Roma Dönemi tarihi açısından oldukça önem arz etmektedir. Göynük ve Mudurnu'da yürütülen çalışmalar Roma Dönemi'nde Küçük Asya olarak adlandırılan bu günün Anadolu topraklarının genelinde olduğu gibi bu bölgede de yazıtların çok büyük bir bölümünün M.S. III. ve IV. yüzyıllardan geldiğini göstermiştir. Belgelenen epigrafik malzemenin büyük çoğunluğunu gene Anadolu'nun genelinde olduğu gibi mezar yazıtları oluşturmaktadır. Mezar yazıtlarında adı geçen gerek mezarı yaptıran gerekse mezarın yaptırıldığı kişilerin büyük bir bölümünün Roma vatandaş adı taşıyor olmaları ilk bakışta dikkati çeken önemli bir noktadır. Bir diğer nokta ise, bazı kişilerin Roma vatandaşı olmadıkları halde bir Romalı ismi almış olmalarıdır. Bu durum bölgedeki Roma etkisini göstermesi açısından önem taşımaktadır.

Mezar yazıtları dışında tespit edilen buluntular arasındaki adak sunakları, Zeus'a verilen önemi ve Phrygia kökenli tanrı Zeus Sabazios adağı, bölgedeki Phryg etkisini bir kez daha göstermektedir. Mezar ve adak yazıtları dışında tespit edilen ve belgelenen birkaç onur yazıtı da bölgenin rahiplik ve çeşitli görevler üstlenmiş önde gelen kişilerinin tanınmasına yardımcı olmaktadır.

2012 yılı Göynük ve Mudurnu ilçeleri Epigrafik Tarihi-Coğrafi Yüzey Araştırması çalışması bölgenin tarihi açısından önemli bilgilere ulaşılmasını sağlamıştır. Önümüzdeki yıllarda da devam ettirilmesi planlanan çalışma, kuşkusuz bölgenin, dolayısıyla Nikaia, Modrena ve kısmen de Claudiopolis kentlerinin özellikle Roma Dönemi tarihleri hakkındaki bilgilerimizin geniş ölçüde artmasını sağlayacaktır.

1) Zeus Soter'e Adak

Kireç taşından dikdörtgen sunak. Alt ve üst profilli. Üst profil kırık. Tek satırlık yazıtın hemen altında yıldız ya da floral bir kabartma. Sağ yüzde bir boğa başı ve *skyphos* türünde bir kap kabartması. Sol yüzde dairesel bir kabartma.

Buluntu Yeri : Mudurnu İlçesi, Gelinözü Köyü, Göğören Mahallesi, camii bahçesi.

Ölçüler : Yük.: 73 cm; Gen.: 56 cm; Der.: yak. 45 cm; Harf Yük.: 3.7-4.7 cm.

Env. No. : 28

Δὴ Σωτῆρι.

Zeus Soter'e.

2) Gaius'un Zeus Sabazios'a Adağı

Kireç taşından dikdörtgen sunak. Alt ve üst profilli. Sol köşe profilden başlayarak yazıtlı kısmı da içine alacak şekilde kırık.

Buluntu Yeri : Mudurnu İlçesi, Hüsamettindere Köyü, Abazalar Mahallesi, köy mezarlığı.

Ölçüler : Yük.: 105 cm; Gen: 53 cm; Der.: 54 cm; Harf Yük.: 2.5-5.4 cm.

Env. No. : 34

- Δι
2 Σαουαζίω
Γάϊος Φοίνι-
4 κος.

Phoiniks oğlu Gaius (bu adağı) Zeus Sabazios'a (sundu).

1.-2. str. Σαουαζίω=Σαβαζίω. Saouasios şekli Bithynia Bölgesi'ndeki Gölpazarı'ndan da bilinmektedir (INikaia 1127). Bölgedeki diğer Zeus Sabazios adakları için bk. TAM IV,1 59; TAM IV,1 79; IKalkhedon 103.

3) Pragmateutes Staphylos ile Karısı Neike'nin Mezarı

Andezit mezar sütunu.

Buluntu Yeri : Mudurnu İlçesi, Hacıhalimler Köyü, Merkez Mahallesi, camii yanı.

Ölçüler : Yük: 108 cm; Ç: 67 cm; Harf Yük.: 3-4.1 cm.

Env. No. : 02

- Στάφυλος Κατιλίου Πο-
2 λέμωνος πραγματε-
υτής τὸ μνημεῖον
4 [έα]υτῶ καὶ Νείκη τῆ γυ-
ναικὶ κ[ατεσ]κε[ύα]σ[εν].
6 Νείκη Σ[ταφύλου] γυνή
ζήσασα ἔ[τη] ξ'.

Polemon torunu Catilius oğlu Pragmateutes Staphylos bu mezarı kendisine ve karısı Neike'ye yaptırdı. Staphylos karısı Neike 60 yıl yaşadı.

1. str. Στάφυλος adı nadir isimlerden birisidir. Bithynia'daki Prusias ad Hypium (IPrusias 7) ile Herakleia Pontika (IHeraclea Pontica 5) kentlerinden bilinmektedir. Nikaia'dan ise yukarıdaki belge ile ilk kez belgelenmektedir. Bithynia dışında Staphylos isminin diğer belgeleri için bk. Ameling 1983, 66 vd.=SEG 33 1585; Naukratis: SEG 47, 2123; Khios: SEG 17, 381.

Bir Roma gens adı olan Catilius'un Hellence formu olarak Κατίλιος Küçük Asya'da çok sık rastlanan bir isim olmayıp (Lykia/Kadyanda [TAM II 668]), en çok Bithynia'daki Nikaia'dan belgelenmektedir (INikaia 1205; 1445; 1507).

2.-3. str. Nikaia'dan bilinen bir diğer pragmateutes P. Anteros'tur. Gölpazarı'ndan bulunmuş bir

belgeden (INikaia 1203) tanınan P. Anteros, Şahin'e göre (INikaia 1203), antik Nikaia-Ankyra ticaret ve ordu yolu üzerindeki Tation yakınlarında bulunan *emporion*'da efendisi P Ta[]os Akhaikos'un ticari işlerini yürütüyor olmalıdır. *Pragmateutes* için bk. Robert, 1937, 241-242; Robert, 1978, 429, dn. 13; Robert, 1955, 83; IProusius 98; SEG 31, 1069. Bithynia Bölgesi'ndeki diğer örnekler için bk. IKlaudiupolis 8; IPrusa 98; IBithynische no. II 2 (Pylai).

4) Claudius Lakon'un Mezarı

Andezit mezar sütunu.

Buluntu Yeri : Mudurnu İlçesi, Göncek Köyü, Büyük Mahalle Camii bahçesi duvarında yapı malzemesi olarak kullanılmış.

Ölçüler : Yük.: 186 cm; Ç: 91 cm; Harf Yük.: 3-3.7 cm.

Env. No. : 04

- Κλαυδίωι
2 Βερονείκη και
Ἡδίστη και Λάκων
4 Κλαυδίω Λάκωνι
τῷ πατρὶ μνήμης
6 χάριν.

Claudia Beroneike, Claudia Hediste ve Claudius Lakon (bu mezarı) anısından ötürü babaları Claudius Lakon'a (yaptırdılar).

1.-4. str. Claudius *gens* ismi İmparator Claudius ile bağlantılı bir vatandaşlık hakkını düşündürmektedir.

3.-4. str. Λάκων adı Küçük Asya'dan Pontos Herakleiası'ndan M.Ö. V.-III. yüzyıllar arasına tarihlenen bir *amphora*'dan bilinmekte olup (SEG 55, 860), Nikaia'dan bu vesile ile ilk kez belgelenmektedir. Bu isim daha çok Kıta Hellas ve Adalar'dan tanınmaktadır.

5) Sosias'ın Adı Bilinmeyen Eşinin Mezarı

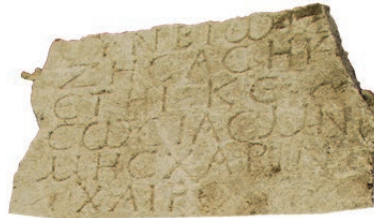
Kireç taşından dikdörtgen blok. Bloğun sağ üst köşesi muhtemelen bir duvar ya da bir yapının içine yerleştirilmek için mimari amaçla düzenlenmiş. Sağ yan kenarda boylamasına ince bir yiv açılmış.

Buluntu Yeri : Göynük İlçesi, Soğukçam (Germanos) Köyü, Remzi Bayram'ın evinin önü.

Ölçüler : Yük.: 76 cm; Gen.: 50 cm; Der.: 33 cm; Harf Yük.: 2.5-4.5 cm.

Env. No. : 12

- συνβίωι
2 ζησάσηι
ἔτη κε'
4 Σωσίας μνή-
μης χάριν
6 χαῖρε.

Sosias 25 yıl yaşayan karısına anısından ötürü (bu mezarı yaptırdı). Sağlıcakla!

4. str. Σωσίας adı daha çok Küçük Asya'nın güneyinden bilinmektedir (Pisidia: TAM III 118; SEG 41, 1296; Lykia: TAM II 460; Kilikia: MAMA III 338). Coğrafi olarak Bithynia'ya yakın olan Pontos Bölgesi'ndeki Sinop'tan M.Ö. IV. yüzyıla tarihlenen bir *amphora*'dan da belgelenmiştir (Monachov 1993, 129-132= SEG 43, 909). Bithynia'dan ilk kez yukarıdaki yazıtta geçmektedir.

6) Kyrilla'nın Mezarı

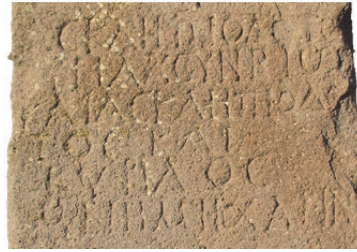
Kaide biçimli dikdörtgen andezit mezar steli. Alt ve üst profilli. Bütün yüzler düzlenmiş.

Buluntu Yeri : Mudurnu İlçesi, Sırçalı Köyü, 52 no'lu evin bahçesi.

Ölçüler : Yük.: 81 cm; Gen.: 38 cm; Der.: 46 cm; Harf Yük.: 2.1-4 cm.

Env. No. : 18

- Ἀσκληπιόδοτο[ς]
2 Κυρί<λ>λα συνβίω
καὶ Ἀσκληπιόδο-
4 τος καὶ *vacat*
Κυρί<λ>λος
6 μνήμης χάριν.

Asklepiodotos karısı Kyrilla'ya, (oğulları) Asklepiodotos ve Kyrillos (ile birlikte) anısından ötürü (bu mezarı yaptırılar).

5. str. Κυρί<λ>λος ile bu adın *femininum*'u olan 2. satırdaki Κυρί<λ>λα isimleri Küçük Asya'dan bilinen isimlerdir. Bithynia'dan ise bu vesile ile ilk kez belgelenmektedir.

7) Titus Marcus Octavius Aurelianus'un Mezarı

Kireç taşından mezar sütunu. Üst profilli. Profil kısmı kırık.

Buluntu Yeri : Mudurnu İlçesi, Mangırlar Köyü, Merkez Camii bahçesi.

Ölçüler : Yük.: 123 cm; Ç: 74 cm; Harf Yük.: 4.7-3.2 cm.

Env. No. : 20

- [Τ(ίτος) Μ(άρκος)? Ὁ]κτάυ[ιος]
2 [Κο]ύριος νν Αὐρ(ήλιος)
Ὀκτάυιος Αὐ-
4 ρηλιανός
Τ(ίτω) Μ(άρκω) Ὀκταύιω
6 Αὐρηλιανῶ
πατρὶ μνήμης
8 χάριν.

Titus Marcus Octavius Kyrios (ve) Aurelius Octavius Aurelianus babaları Titus Marcus Octavius Aurelianus'a anısından ötürü (bu mezarı yaptırılar).

1. str. İsimden geriye kalan harflere göre mezarı babaları için yaptıran iki kardeşten ilkinin ismi de diğer kardeş ve babaları gibi Octavius olmalıdır. Bu ismin sol yanında bulunan iki harflik boşluk bu Octavius'un da babası gibi Titus Marcus *praenomen* ve *nomen gentile*'sini taşıdığını

düşündürmüştür.

2. str. Nikaia'dan Κούριος ismi için bk. SEG 29, 1317.

2. str. Aurelius gens ismi yazıtın *Constitutio Antoniniana*'dan yani M.S. 212 yılından sonraya tarihlendiğini göstermektedir.

8) Adı Bilinmeyen Bir Kişinin Mezarı

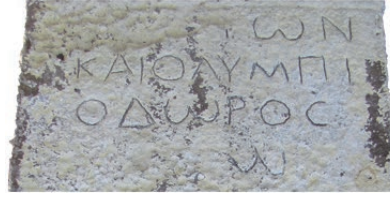
Kireç taşından kaide biçimli mezar steli. Alt ve üst profilli. Üçüncü satırdan sonrası silik. Bütün yüzler düzlenmiş.

Buluntu Yeri : Mudurnu İlçesi, Mangırlar Köyü, Asma Mevkii, camii bahçesi.

Ölçüler : Yük.: 109 cm; Gen.: 60 cm; Der.: 49 cm; Harf Yük.: 2.7-3.5 cm.

Env. No. : 22

[ca 5-6]ΙΩΝ
2 καὶ Ὀλυμπι-
όδωρος

Filanca ve Olympiodoros ---

9) Ulpius Neikylos ile Eşinin Mezarı

Kireç taşından mezar sütunu. Üst profil kısmen kırık. Beton bir kaide üzerine oturtulmuş sütun üzerindeki yazıtın üçüncü satırdan sonrası betona gömülmüş.

Buluntu Yeri : Mudurnu İlçesi, Alpagut Köyü, Dibektaş Mahallesi, camii bahçesi.

Ölçüler : Yük.: 62 cm; Ç: 72 cm; Harf Yük.: 3-3.6 cm.

Env. No. : 23

Οὐλπιος Νει-
2 κύλος ἐαυτῶ
καὶ τῆ συνβίῳ.

*Ulpius Neikylos (bu mezarı) kendisine ve eşi
filancaya (yaptırdı).*

1. str. Ulpius gens ismi, Ulpius gens adını taşıyan imparator Traianus ile bağlantılı bir vatandaşlık hakkını düşündürmektedir.

1.-2. str. Nikaia'dan daha önce bilinen Νευκύλος ismi için bk. INikaia 1081.

10) Polyainos'un Mezarı

Kireç taşından dikdörtgen prizma şeklinde bir mezar stelinin üst yarısı. Alt kısım kırık. Yazıtlı yüzün üst profilinde akroterli alınlık. Profilin altında diş sırası.

Buluntu Yeri : Mudurnu İlçesi, Gelinözü Köyü, Tuzlaarkası Mevkii.

Ölçüler : Yük.: 96 cm; Gen.: 72 cm; Der.: 72 cm; Harf Yük.: 2.9-4.5 cm.
Env. No. : 29

Χρῆστος καὶ
2 Ροῦφος Πολυαι-
νώϊ τῶϊ πατρὶ
4 μνήμης [χάριν].

Khrestos ve Rufus babaları Polyainos'a (bu mezarı) anısından ötürü (yaptırdılar).

11) Aurelius Germanicianus ile Aurelia Flavia Longine'nin Mezarı

Kireç taşından arşitrav bloğu. Üst kısım profilli. Sol yan rant, sağ yan kırık. Arka kısım kabaca düzlenmiş.

Buluntu Yeri : Mudurnu İlçesi, Karşı Köy, Asarlık Mevkii.

Ölçüler : Yük.: 33.5 cm; Gen.: 197 cm; Der.: 56 cm; Harf Yük.: 2.8-4.3 cm.

Env. No. : 30

Αὐρηλίω·ι· Γερμανικιανῶ·ι· κ(αὶ)· Φλ(αῦ)ιαί Λονγεῖνη·ι· γονεῦσι
2 Αὐρηλία Πώλλα ν·κ(αὶ)· Οὐλπιοὶ νν Φλαβιανὸς·κ(αὶ)· Ἄντων
vacat μνήμης *vacat* χάριν.

Aurelia Polla ve Ulpus Flavianus ile Ulpus Anton (bu mezarı) ebeveynleri Aurelius Germanicianus ile Aurelia Flavia Longine'ye (yaptırdılar).

1.-2. str. Yazıtta geçen Aurelius/Aurelia gens adı yazıtın *Constitutio Antoninian*'dan yani M.S. 212 yılından sonraya tarihlendiğini göstermektedir. Yazıt metninin kazılı olduğu arşitrav bloğu Aurelius Germanicianus ve Aurelia Flavia Longine'nin mezar anıtı şeklindeki bir mezar yapısına ait olmalıdır.

12) Marcus Aelius Theophanes ve Eşi Eupatoris'in Mezarı

Kireçtaşından dikdörtgen prizma şeklinde mezar steli. Arka yüz kaba. Sol yüz işlenmiş. Yazıtlı yüzün üst profilinde akroterli alınlık. Stelin alt kısmı kırık.

Buluntu Yeri : Mudurnu İlçesi, Karşı Köy, Asarlık Mevkii, Turan Özkan ile Mustafa Sözer'in tarlaları sınırında.

Ölçüler : Yük.: 192 cm; Gen.: 67 cm; Der.: 68 cm; Harf Yük.: 2.8-6.3 cm.

Env. No. : 31

- Μ(ἄρκος) Αἴλιος Θεοφάνης τ-
 2 ὀ μνημεῖον ἑαυτῷ
 κατεσκεύασεν καὶ Εὐ-
 4 πατορίδι τῆ γυναικί.

M(arcus) Aelius Theophanes bu mezarı kendisine ve eşi Eupatoris'e yaptırdı.

1. str. Θεοφάνης Karia, Ionia ve Mysia'dan tanınan bir isimdir. Bithynia'dan ilk kez bu vesile ile belgelenmektedir.

2.-3. str. Εὐπατορίς kadın adı yukarıdaki yazıt ile görebildiğimiz kadarıyla ilk kez belgelenmektedir.

13) L. Aurelius Agathon ile Eşi Aelia Bakhis'in Mezarı

Kireç taşından dikdörtgen prizma şeklinde mezar steli. Arka yüz kaba. Yazıtlı yüz ve yan yüzlerin üst kısımları profilli. Profillerde akroter. Akroterler arasında dairesel süsleme.

Buluntu Yeri : Mudurnu Kent Müzesi bahçesi.

Ölçüler : Yük.: 159 cm; Gen.: 55 cm; Der.: 50 cm; Harf Yük.: 2-8.6 cm.

Env. No. : 33

- [Μ(ἄρκος)] Αὐρήλιος
 2 [Πα]υλεινιανός
 Λ(ουκίωι) Αὐρηλίωι Α-
 4 γάθωι ἀπε-
 λευθέρωι
 6 καὶ θρέψαντ[ι]
 καὶ Αἰλία Βακ-
 8 χίδι τῆ συμ-
 βίῳ αὐτοῦ.

M(arcus) Aurelius Pauleinianus (bu mezarı) azatlısı ve beslemesi olan L(ucius) Aurelius Agathon'a ve onun eşi Aelia Bakhis'e (yaptırdı).

1. str. Aurelius gens isimleri yazıtın *Constitutio Antoniniana*'dan, yani M.S. 212 yılından sonraya tarihlendiğini göstermektedir.

7. str. v.d. Βακχίς ismi Küçük Asya'da Teos (Ionia) ve Pergamon'da (Mysia) (LGPN VA s.v. "Βακχίς") belgelenmektedir.

14) Pollion (?) ile Eşi KhrySION ve Oğulları Cassius'un Mezarı

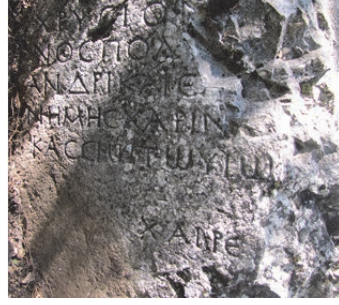
Kireç taşından dikdörtgen prizma şeklinde mezar steli. Stelin sol yanı yazıtlı alanın ilk üç satırının son kısımlarını da kapsar şekilde kırık. Alt profil kırık.

Buluntu Yeri : Mudurnu İlçesi, Uzunçam Köyü, Davutbeleni Mevkii, Mustafa Aktaş'ın arazisi.

Ölçüler : Yük.: 234 cm; Gen.: 80 cm; Der.: 72 cm; Harf Yük.: 2.6-3.4 cm.

Env. No. : 36

- Χρυσίον []
 2 NOC Πολλ[ίωνι?]
 ἀνδρὶ καὶ ἑα[υτῇ]
 4 [μ]νήμης χάριν
 Κασσίω τῷ υἱῷ
 v a c a t
 6 χαῖρε.

Filanca kızı Khryision, eşi Pollion (?) ile kendisine (bu mezarı) anısından ötürü (yaptırdı). Oğlu Cassius'a (da yaptırdı). Sağlıcakla!

1. str. Χρυσίον: Bir kadın ismi olup, Nikaia'dan örnekler için bk. INikaia 752; 1595; Öztürk, & Kılıç-Arslan 2012, 105 no. 8. Bithynia Bölgesi'nden örnekler için bk. Apameia (IApameia 46); Kios (IKios 102); Klaudiupolis (IKlaudiupolis 27; 74; Adak, Akyürek-Şahin, & Güneş, 2008, 90 vd. no. 17); Mudanya (Dörner, 1941, 116 no. 141); Prusa ad Olymnum (IPrusa 96; 102; 1041); Prusias ad Hypium (IProusius 50).

§ -ov bitimli kadın isimleri için ayrıca bk. Solin, 1997, 231, dn. 4.

1.-2. str. Mezarı yaptıran Χρυσίον'un baba ismi için ismin ikinci satırdaki genetik çekimi olan -voç ve bunun öncesindeki dört harflik boşluktan dolayı Ἰάσον adı önerilebilir.

2. satırda geçen Χρυσίον'un eşinin isminden geriye kalan üç keskin harf ve dört harflik boşluk, ismin Bithynia'dan da belgelenen (TAM IV,1 292) bir isim olan Πολλίων olarak tamamlanabileceğini düşündürmüştür.

15) Sokrates ve Tittha'nın Mezarı

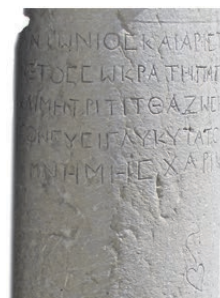
Andezit taşından mezar sütunu.

Buluntu Yeri : Mudurnu İlçesi, Uğurlualan Köyü, Merkez Mahallesi, köy camiinin önü.

Ölçüler : Yük.: 193 cm; Ç: 73 cm; Harf Yük.: 3-4.9 cm.

Env. No. : 42

- Ἀντώνιος καὶ Ἀρισταί-
 2 νετος Σωκράτη πατρὶ
 καὶ μητρὶ Τίτθα ζώση
 4 γονεῦσι γλυκοτάτοις
 μνήμης χάριν.

Antonius ile Aristainetos, pek sevgili ebeveynleri babaları Sokrates ile hayatta olan anneleri Tittha'ya anısından ötürü (bu mezarı yaptırıldılar).

3. str. Τίτθα, Bithynia Bölgesi'nde oldukça sık görülen *epikhorik* bir isimdir. Özlem-Aytaçlar, 2010, 521, dn. 86'da bu şahıs adının Bithynia kökenli olduğunu düşünmektedir. Zgusta, 1964 §1567-5 ise, bu ismin Hellenice τίτθη yani "sütüne" kelimesinden geldiğini öne sürmektedir. Bu ismin Nikaia'da görüldüğü örnekler için bk. INikaia 207; 1238; 1257; 1293; 1327; 1354; 1380; 1403; 1467; Adak, & Akyürek-Şahin 2006, 138 vd. no. 4; 144 vd. no. 11; 150 vd. no. 18; Çokbankir, 2010, 335 vd. nr. 11; Öztürk, & Kılıç-Arslan 2012, 109 no. 5. Bithynia'daki diğer

örnekler için bk. Nikomedia (TAM IV,1 155); Prusias ad Hypium (IPrusias 107); Prusa ad Olympum (IPrusa 15; 77); Claudiopolis (IKlaudiopolis 28; 126; 147; Adak, Akyürek-Şahin, & Güneş 2008, 98 vd. no. 23; 99 vd. no. 25; 101 no. 27); Cumaköy (Dörner, 1952, 58 no. 156).

16) Eia ve Eşinin Mezarı

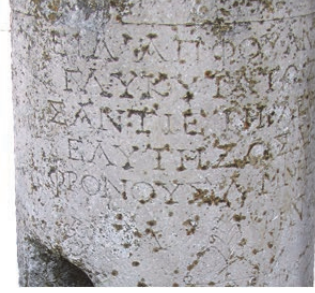
Kireç taşından mezar sütunu.

Buluntu Yeri : Mudurnu İlçesi, Dereçetinören Köyü, Merkez Mahallesi, Köy camii bahçesi.

Ölçüler : Yük.: 134 cm; Ç: 70 cm; Harf Yük.: 2.9-5.9 cm.

Env. No. : 43

- Εἶα Ἀφρου ἀνδρὶ
2 γλυκυτάτῳ ζή-
σαντι ἔτη λε΄ καὶ
4 ἑαυτῇ ζῶσα καὶ
φρονούσα μνήμης
χάριν

Apphos kızı Eia 35 yıl yaşamış olan pek sevgili kocası ile henüz hayattayken ve şuuru yerindeyken kendisi için anısından ötürü (bu mezarı yaptırdı).

1. str. Eia adı için bk. Robert 1937, 369; Fıratlı, & Robert, 1964, 150; Zgusta, 1964, § 319. Bu adın geçtiği yerler için bk. INikaia 119; 208; 213; 1288; 1302; 1308; 1318-1320; 1337; 1379; 1412; 1419; 1448; Adak, Akyürek-Şahin, & Güneş, 2008, 99 no. 24; IKlaudiopolis 78; IPrusias 109; IPrusa 106; 109-110; Merkelbach, & Stauber, 2002, 186 vd. no. 09/05/34; IByzantion 268; 275; 282; Adak, & Akyürek-Şahin, 2006, 141 no. 7; 147 no. 14; 158 no. 26; Akdoğan-Arca, 2007, 146 vd. no. 2; 149 vd. no. 5; 150 no. 6; 152 vd. no. 9; Çokbankir, 2010, 326 no. 2; Öztürk, 2011, 149 vd. no. 3; 151 vd. no. 6; Öztürk, & Kılıç-Arslan, 2012, 102 vd. no. 3. Bu isim için ayrıca bk. LGPN VA s.v. “Eia”.

17) Drusus ve Meroe'nin Mezarı

Andezit taşından mezar sütunu.

Buluntu Yeri : Mudurnu İlçe merkezi; Kanuni Sultan Süleyman Camii bahçesi.

Ölçüler : Yük.: 108 cm; Ç: 57 cm; Harf Yük.: 3.5-6.5 cm.

Env. No. : 44

- Δρόσω
2 καὶ
Μερόη
4 τὰ τέκνα
[μν]ήμης.

Çocukları Ebeveynleri Drusus ve Meroe'nin anısına (yaptırdılar).

3. str. Μερόη ismi Küçük Asya'dan Ephesos'tan bilinmektedir (IEphesos 2385).

Mali Destek Bildirimi (Funding)

Ekibimize Mudurnu Kaymaklığı ile birlikte konaklama olanağı sağlayan, araç ve gıda ihtiyaçları konusunda her türlü desteği vererek projemizin ikinci ayağı olan Mudurnu İlçesi çalışmalarının finansiyel açıdan gerçekleşmesini sağlayan Mudurnu İlçesi Belediye Başkanı Sayın Mehmet İnegöl'e sonsuz teşekkürlerimizi sunarız. Göynük Kaymaklığı tarafından Göynük'te yürütülen çalışmalar esnasında ekibimize sağlanan Gürcüler Konağı'nda konaklama imkanından dolayı Göynük Kaymakamı Sayın Haluk Çakmak'a teşekkür ederiz.

KAYNAKÇA

- AA. Anatolia Antiqua. Eski Anadolu.
- Adak, M., & Akyürek-Şahin, N. E. (2006). "Katalog der Inschriften im Museum von Adapazarı". *Gephyra*, 2, 133-72.
- Adak, M., Akyürek-Şahin, N. E., & Güneş, M. Y. (2008). "Neue Inschriften im Museum von Bolu (Bithynion/Klaudiupolis)". *Gephyra*, 5, 73-120.
- Akdoğu-Arca, E. N. (2007). "New Inscriptions from Bithynia". *Gephyra*, 4, 145-54.
- Ameling, W. (1983). "Eine neue Inschrift aus Prusias ad Hypium". *EA*, 1, 63-74.
- ArkSan. Arkeoloji ve Sanat Dergisi.
- BE. Bulletin Epigraphique.
- Çokbankir, N. (2010). "Modrena ve Nikaia Teritoryumundan Yeni Yazıtlar". *Olba*, 18, 323-45.
- Dörner, F. K. (1941). *Inschriften und Denkmäler aus Bithynien*. Berlin.
- Dörner, F. K. (1952). *Bericht über eine Reise in Bithynien*. Vienna.
- EA. Epigraphica Anatolica.
- Fıratlı, N., & Robert, L. (1964). *Stèles funéraires de Byzance gréco-romaine*. Paris.
- Gephyra. Gephyra: Zeitschrift für Geschichte und Kultur der Antike auf dem Gebiet der heutigen Türkei Doğu Akdeniz Bölgesi Eskiçağ Tarihi ve Kültürlerini Araştırma Dergisi.
- IApameia. Corsten, Th. (Hrsg.). *Die Inschriften von Apameia (Bithynien) und Pylai*. Bonn (IGSK 32).
- IBithynische. Şahin, S. (Hrsg.). *Bithynische Studien. Bithynia incelemeleri*. Bonn (IGSK 7).
- IEpheos. Merkelbach, R., & Nollé, J. (Hrsg.). *Die Inschriften von Ephesos, VI*. Bonn (IGSK 16).
- IGSK. *Inschriften griechischer Städte aus Kleinasien*.
- IHeraclea Pontica. Ed. Jonnes, L.. *The Inscriptions of Heraclea Pontica, with a Prosopographia Heracleotica by Ameling, W.* (IGSK 47).
- IKalchedon. Merkelbach, R. (Hrsg.), mit Hilfe von Dörner, F. K., & Şahin, S. *Die Inschriften von Kalchedon*. Bonn (IGSK 20).
- IKios. Corsten, Th. (Hrsg.). *Die Inschriften von Kios*. Bonn (IGSK 29).
- IKlaudiupolis. Becker-Bertau, F. (Hrsg.). *Die Inschriften von Klaudiupolis*. Bonn (IGSK 31).
- INikaia. Şahin, S. (Hrsg.). *Katalog der antiken Inschriften des Museums von Iznik (Nikaia), I-II 1/2*. Bonn (IGSK 9-10).
- IProusas. Ameling, W. (Hrsg.). *Die Inschriften von Prusias ad Hypium*. Bonn (IGSK 27).
- IPrusa. Corsten, Th. (Hrsg.). *Die Inschriften von Prusa ad Olympum, I-II*. Bonn (IGSK 39-40).
- LGPN VA. Ed. Corsten, Th. (Hrsg.). *A Lexicon of Greek Personal Names, Vol. V/A. Coastal Asia Minor: Pontos to Ionia*. Oxford.
- MAMA III. Keil, J. & Wilhelm, A., *Monumenta Asiae Minoris Antiqua, III: Denkmäler aus dem rauhen Kilikien*. Manchester.
- Merkelbach, R., & Stauber, J. (Hrsg.). (2002). *Steinepigramme aus dem Griechischen Osten, IV*. München-Leipzig.
- Monachov, S. J. (1993). *Les Amophores de Sinope*. AA (Eski Anadolu) 2, 107-132.
- Olba. Olba. Kilikia Arkeolojisini Araştırma Merkezi Süreli Yayını.

- Özlem-Aytaçlar, P. (2010). An Onomastic Survey of the Indigenous Population of North-Western Asia Minor. Ed. Catling, R. W. V., & Marchand, F. (2010). *Onomatologos: Studies in Greek Personal Names presented to Elaine Matthews*, 506-524. Exeter.
- Öztürk, H. S., & Kılıç-Aslan, S. (2012). "Nikaia'dan Yeni Yazıtlar II". *Gephyra*, 9, 101-110.
- Öztürk, H. S. (2011). "Nikaia'dan Yeni Yazıtlar II". *ArkSan*, 137, 147-154.
- Robert, L. (1937). *Études Anatoliennes: Recherches sur les inscriptions grecques de l'Asie Mineure*. Paris.
- Robert, L. (1955). *Recueil d'épigraphie, de numismatique et d'antiquités grecques*. *Hellenica X*.
- Robert, L. (1978). "Documents d'Asie Mineure". *BCH*, 102, 395-543.
- SEG. Supplementum Epigraphicum Graecum.
- Solin, H., & Salomies, O. (1988). *Repertorium nominum gentilium et cognominum Latinorum*. *Hildesheim*. Zurich, New York.
- Solin, H. (1997). "Varia Onomastica XIII: Drei Griechische Namen in Römischer Überlieferung". *ZPE*, 118, 231-234.
- TAM II. Kalinka, E. *Tituli Asiae Minoris, II: Tituli Lyciae linguis Graeca et Latina conscripti, 1: Pars Lyciae occidentalis cum Xantho oppido, 2: Regio quae ad Xanthum flumen pertinet praeter Xanthum oppidum, 3: Regiones montanae a valle Xanthi fluminis ad oram orientalem*. Wien.
- TAM III. Heberdey, R. *Tituli Asiae Minoris, III: Tituli Pisidiae; 1: Tituli Termessi et Agri Termessensis*. Wien.
- TAM IV.1. Dörner, F. K. (adiuvante Von Stritzky, M.-B.), *Tituli Asiae Minoris, IV: Tituli Bithyniae linguis Graeca et Latina conscripti, 1: Paeninsula Bithynica praeter Calchedonem. Nicomedia et ager Nicomedensis cum septentrionali meridianoque litore sinus Astaceni et cum lacu Sumonensi*. Wien.
- Zgusta, L. (1964). *Kleinasiatische Personennamen*. Prag.
- ZPE. Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik.